

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 646/2022-23

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Petra Straku a sudcov Roberta Šorla a Martina Vernarského (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], a [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpených JUDr. Jozefom Polákom, advokátom, Aleja slobody 1890/50, Dolný Kubín, proti postupu Okresného súdu Bratislava III v konaní sp. zn. 19C/115/2019 a jeho uzneseniu z 3. novembra 2020 a proti postupu Krajského súdu v Bratislave v konaní sp. zn. 5Co/40/2021 a jeho uzneseniu z 30. marca 2021 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Sťažovatelia sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 13. júla 2021 domáhajú vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Bratislava III (ďalej len „okresný súd“) v konaní sp. zn. 19C/115/2019 a jeho uznesením z 3. novembra 2020 a postupom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) v konaní sp. zn. 5Co/40/2021 a jeho uznesením z 30. marca 2021. Sťažovatelia žiadajú, aby ústavný súd napadnuté rozhodnutia zrušil, prikázal okresnému súdu, aby vo veci konal a priznal im náhradu trov konania.

II.

Skutkové východiská

2. Sťažovatelia sú žalovanými v konaní vedenom na okresnom súde pod sp. zn. 19C/115/2019, v ktorom sa žalobkyňa žalobou podanou 21. októbra 2019 domáha neúčinnosti právneho úkonu – kúpnej zmluvy [REDAKOVANÉ] z 11. septembra 2019 uzatvorenej medzi [REDAKOVANÉ] ako predávajúcim a sťažovateľmi ako kupujúcimi.

3. Okresný súd uznesením z 20. novembra 2019 nariadil neodkladné opatrenie, ktorým sťažovateľom zakázal akýmkoľvek spôsobom nakladať s nehnuteľnosťami, ktoré boli predmetom prevodu na základe označenej kúpnej zmluvy. Na odvolanie sťažovateľov krajský súd uznesením č. k. 15Co/83/2020 z 26. júna 2020 uznesenie súdu prvej inštancie potvrdil. Okresný súd tiež doručil sťažovateľom žalobu, ku ktorej sa vyjadrili podaním z 2. januára 2020.

4. Okresný súd sťažnosťou napadnutým uznesením rozhodol na návrh žalobkyne podľa § 164 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) o prerušení napadnutého konania do právoplatného skončenia konania vedeného na okresnom súde pod sp. zn. 15C/149/2014, v ktorom sa tá istá žalobkyňa domáha zaplatenia splatnej pohľadávky v sume 186 000 eur proti dlžníkovi [REDAKOVANÉ]. V odôvodnení rozhodnutia uviedol, že rozhodnutie o určení neúčinnosti právneho úkonu závisí od rozhodnutia okresného súdu v konaní o zaplatenie peňažnej pohľadávky a nie je vhodné, aby o otázke vzniku pohľadávky žalobkyne na podklade tých istých skutkových okolností rozhodovali dva sudy odlišne, pretože to oslabuje princíp právnej istoty. Proti tomuto uzneseniu podali sťažovatelia odvolanie, ktorým sa domáhali jeho zrušenia a pokračovania v konaní.

5. Krajský súd sťažnosťou napadnutým uznesením potvrdil rozhodnutie súdu prvej inštancie o prerušení konania ako vecne správne. V odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, že prerušenie sporového konania podľa § 164 CSP je odôvodnené v konaniach, v ktorých je konanie prerušené preto, lebo výsledok iného začatého konania môže relevantne ovplyvniť výsledok konania, ktoré bolo prerušené. Tento záver sa uplatní najmä v prípade, ak toto iné konanie vecne (skutkovo) súvisí s prebiehajúcim konaním, resp. môže významne ovplyvniť jeho výsledok, a keď je vhodné, vyčkať na výsledok ďalšieho konania tak, aby sa súd vlastným predbežným posúdením otázok, ktoré sa riešia v inom konaní, nedostal do rozporu s v ňom vydaným právoplatným rozhodnutím súdu. V konaní sp. zn. 15C/149/2014, predmetom ktorého je nárok žalobkyne proti dlžníkovi na zaplatenie sumy 186 000 eur s príslušenstvom, súd prvej inštancie rozhodol 14. marca 2018 rozsudkom tak, že žalobu žalobkyne zamietol. Odvolací súd uznesením z 18. novembra 2019 rozsudok súdu prvej inštancie zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie z dôvodu jeho nedostatočného odôvodnenia, ako aj z dôvodu nevysporiadania sa so vznesenou námietkou premlčania. Vec teda nie je právoplatne skončená, pričom v uvedenom konaní sa záväzne rozhodne o samotnej pohľadávke žalobkyne, resp. o jej existencii, naopak, predmetom aktuálneho konania je záväzné posúdenie, či uzavretím kúpnej zmluvy dlžníka žalobkyne so žalovanými došlo k ukráteniu pohľadávky žalobkyne ako veriteľa. Dôvod na fakultatívne prerušenie konania v zmysle § 164 CSP bude daný v zásade vtedy, ak sa predbežná otázka v jednej veci rieši v druhej veci ako otázka meritórna. Uvedené súvisí s tým, že len výrok rozhodnutia nadobúda právoplatnosť, zakladá prekážku rozhodnutej veci, a tým i právnu istotu vo svojej podstate. Len celkom výnimočne môže byť konanie prerušené aj v inom prípade (ak sa v oboch konaniach rieši tá istá otázka ako otázka predbežná), a to v prípade, ak sa v oboch konaniach vykonáva dokazovanie na preukázanie tých istých skutočností (čo však nezabavuje každý z konajúcich súdov povinnosti dôkazy samostatne vyhodnotiť), či pre účely „inšpirovania sa“ tým, ako bola tá istá prejudiciálna otázka riešená v odôvodnení konečného rozhodnutia v inom konaní. Predpokladom, aby takéto prerušenie konania nezakladalo porušenie práva na spravodlivý proces, je, že prerušenie konania do ukončenia konania iného zabezpečí ochranu práv strán sporu rýchlejšie a účinnejšie ako akékoľvek iné opatrenie konajúceho súdu, čo bude na mieste najmä v prípade, ak to druhé

konanie, do skončenia ktorého sa má prvé konanie prerušiť, je v značne pokročilejšom štádiu ako konanie prvé. Na základe uvedeného krajský súd konštatoval, že záver súdu prvej inštancie je správny, otázka riešená v konaní sp. zn. 15C/149/2014 (existencia pohľadávky žalobkyne voči dlžníkovi) má zásadný význam pre rozhodnutie súdu v aktuálnom konaní (neúčinnosť iného právneho úkonu, ktorý bol urobený dlžníkom práve s úmyslom ukrátenia veriteľa), keď inštitút odporovateľnosti v zásade slúži potrebám exekučného konania, pretože jeho účelom je umožniť veriteľovi, ktorý má voči dlžníkovi vymáhateľnú pohľadávku, domôcť sa v exekúcii uspokojenia tejto pohľadávky z majetku, ktorý ušiel dlžníkovi v dôsledku jeho odporovateľného právneho úkonu. Okresný súd preto správne toto konanie prerušil do právoplatného skončenia konania sp. zn. 15C/149/2014.

III.

Argumentácia sťažovateľov

6. Sťažovatelia namietajú neexistenciu dôvodov na prerušenie konania a arbitrárnosť napadnutých rozhodnutí spočívajúcu v nedostatočnom a ústavne nekonformnom odôvodnení.

7. Ani po vyše 2 rokoch od podania žaloby nedošlo k právoplatnému rozhodnutiu súdov o tejto žalobe, práve naopak, bolo rozhodnuté o prerušení konania do právoplatného skončenia konania sp. zn. 15C/149/2014, ktoré trvá viac ako 7 rokov a v ktorom dochádza k prietahom. Ku dňu podania ústavnej sťažnosti okresný súd v napadnutom konaní nevykonal žiadny dôkazný prostriedok ani pojednávanie. Postup okresného súdu a krajského súdu sa javí ako neefektívny počas celého obdobia trvania sporu a na nečinnosť súdu neexistuje žiaden rozumný a akceptovateľný dôvod.

8. Pokiaľ ide o právnu a faktickú zložitosť veci, napadnuté konanie tvorí bežnú súčasť rozhodovacej činnosti súdov, nárok žalobkyne vychádza z právnej úpravy obsiahnutej v § 42a Občianskeho zákonníka, ktorej výklad a používanie sú stabilizované. Skutkovú a právnu zložitosť veci dosiaľ nie je možné ani reálne hodnotiť, keďže súd ani nenariadil pojednávanie a vec právne neposudzoval. Sťažovatelia boli a sú v konaní aktívni a súčinní. Postup konajúcich súdov sťažovatelia považujú za nesprávny, nezákonný a z ústavného hľadiska neudržateľný, keďže nejde o konanie bez zbytočných prietahov. Otázku, či žalobkyňa disponuje vymáhateľnou pohľadávkou voči [REDAKOVANÉ], je oprávnený a povinný riešiť okresný súd v napadnutom konaní, o to viac, keď je zrejmé, že pohľadávka žalobkyne neexistuje, a pokiaľ by aj existovala, je v celom rozsahu premlčaná. V zmysle záverov vyplývajúcich zo zrušujúceho uznesenia krajského súdu z 18. novembra 2019 v konaní sp. zn. 15C/149/2014 je nutné najskôr sa vysporiadať s námietkou premlčania. To, že žaloba žalobkyne v konaní sp. zn. 15C/149/2014 je účelová, je zrejmé aj z toho, že žalobkyňa od počiatku netvrdila existenciu pôžičky, ale pôvodne sa domáhala určenia vlastníckeho práva. Sťažovatelia považujú prerušenie napadnutého konania do právoplatného skončenia konania sp. zn. 15C/149/2014 za neudržateľné, pretože žalobkyňa v tomto konaní nemôže byť procesne úspešná z dôvodu účinne vznesenej námietky premlčania uplatneného nároku. Nesúhlas sťažovateľov s prerušením konania je dôvodný aj s poukazom na nariadené neodkladné opatrenie, ktoré ich obmedzuje v dispozícii s ich nehnuteľným majetkom.

9. Podľa sťažovateľov napadnuté rozhodnutia vykazujú znaky arbitrárneho rozhodnutia, keďže súdy uskutočnili taký extenzívny výklad ustanovenia § 164 CSP, ktorý odporuje zneniu kogentnej normy a je v extrémnom rozpore s princípom spravodlivosti. Ide o fakultatívne prerušenie konania, ktoré nie je nevyhnutné. Súd je povinný najskôr urobiť iné vhodné opatrenia dostupnými procesnými prostriedkami, a až keď tieto zlyhajú, môže konanie prerušiť. Argumentácia okresného súdu, že nie je vhodné, aby o otázke vzniku pohľadávky žalobkyne na podklade tých istých skutkových okolností rozhodovali dva súdy odlišne, nemôže obstať, pretože o tejto otázke dosiaľ nijaký súd právoplatne nerozhodol. Dôvod na prerušenie napadnutého konania preto nie je daný.

IV.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

10. Ústavný súd, vychádzajúc z dôvodov ústavnej sťažnosti a z jej petitu, ktorými je v zmysle § 45 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) viazaný, ustálil predmet konania pred ústavným súdom ako namietané porušenie základného práva sťažovateľov na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie ich záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v napadnutom konaní a jeho uznesením o prerušení konania a postupom krajského súdu v napadnutom odvolacom konaní a jeho uznesením, ktorým potvrdil rozhodnutie súdu prvej inštancie o prerušení konania. Ústavný súd súčasne uvádza, že napadnuté rozhodnutia o prerušení konania neposudzoval z hľadiska aspektov základného práva na súdnu ochranu zaručeného čl. 46 ods. 1 ústavy či práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného čl. 6 ods. 1 dohovoru (námetka ich arbitrárnosti a nedostatočného odôvodnenia, pozn.), keďže sťažovatelia v petite ústavnej sťažnosti porušenie týchto práv napriek kvalifikovanému právnomu zastúpeniu nenamietajú.

11. Pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy si ústavný súd osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 280/08).

12. Za zjavne neopodstatnenú možno považovať ústavnú sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, ktorej reálnosť by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (IV. ÚS 92/04, III. ÚS 168/05). Zjavná neopodstatnenosť ústavnej sťažnosti namietajúcej porušenie základného práva na konanie bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy môže vyplývať aj z toho, že porušenie tohto základného práva sa namieta v takom konaní pred všeobecným súdom, ktoré z hľadiska jeho druhu a povahy netrvá tak dlho, aby sa dalo vôbec uvažovať o zbytočných prietáhoch (m. m. II. ÚS 93/03, II. ÚS 177/04).

13. Sťažovatelia namietajú nečinnosť okresného súdu a existenciu zbytočných prietáhov v napadnutom konaní, ktoré boli spôsobené najmä nesprávnym rozhodnutím o prerušení konania, pre ktoré neexistuje akceptovateľný dôvod.

14. Podľa právneho názoru ústavného súdu pri rozhodovaní o porušení základného práva na konanie bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy v prípadoch konaní pred všeobecným súdom, ktoré sú prerušené, treba rozlišovať, či došlo k prerušeniu konania pred všeobecným súdom z obligatórnych dôvodov (§ 109 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku, v súčasnosti podľa § 162 CSP) alebo z fakultatívnych dôvodov (§ 109 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku, v súčasnosti podľa § 164 CSP). Ak bolo konanie pred všeobecným súdom prerušené z obligatórnych dôvodov (§ 162 CSP), kým tieto dôvody trvajú, nemôže dochádzať ku zbytočným prietahom. Naproti tomu v prípade konaní prerušených z fakultatívnych dôvodov (§ 164 CSP) musí ústavný súd skúmať, či nečinnosť všeobecného súdu je dôvodná, teda či nebolo jeho povinnosťou pokračovať v konaní (m. m. I. ÚS 142/04).

15. Sťažovateľmi napadnuté konanie, ktoré bolo prerušené, má podľa žaloby vyústiť do konštatovania o neúčinnosti kúpnej zmluvy, na základe ktorej sťažovatelia nadobudli vlastnícke právo k predmetu kúpy. Nevyhnutnou podmienkou vyhovenia takto koncipovanej žalobe je záver o existencii pohľadávky, pretože ak tá neexistuje, sporná kúpna zmluva by žalobcu (v hmotnom práve veriteľ'a) ukrať nemohla. Avšak aj žaloba, ktorou bolo iniciované konanie sp. zn. 15C/149/2014, bude úspešná, len ak sa existencia identickej pohľadávky kvantifikovanej sumou 186 000 eur preukáže. Pritom konanie sp. zn. 15C/149/2014 je v značne pokročilejšom štádiu ako napadnuté konanie, a tak s istotou nemožno vylúčiť, že prerušenie napadnutého konania zabezpečí ochranu práv strán sporu rýchlejšie a účinnejšie. Argumentácia sťažovateľ'ov, podľa ktorej otázku existencie pohľadávky (z dôvodu uplatnenej námietky premlčania) si môže okresný súd v napadnutom konaní posúdiť ako otázku predbežnú, keďže o nej dosiaľ nebolo právoplatne rozhodnuté, nepostačuje na podporu nimi tvrdeného porušenia ich označených práv. Následné rozhodnutie v konaní sp. zn. 15C/149/2014 o odchylnom vyriešení existencie pohľadávky po tom, čo by si okresný súd sám v napadnutom (podľa požiadavky sťažovateľ'ov neprerušenom) konaní sám o tejto otázke urobil úsudok, by bolo dôvodom na obnovu napadnutého konania (R 2/1983). Aj z tohto dôvodu je s prihliadnutím na hospodárnosť konania vhodnejšie vyčkať na rozhodnutie súdu vo veci sp. zn. 15C/149/2014, ktorý posúdi predbežnú otázku záväzným spôsobom (vo výroku rozhodnutia) a do tej doby napadnuté konanie prerušiť. Uvedené zistenia podľa názoru ústavného súdu nesignalizujú, že by pre prerušenie napadnutého konania okresným súdom predstavovalo prejav svojvôle majúci za následok porušenie práv sťažovateľ'ov.

16. Vychádzajúc z týchto zistení, ústavný súd konštatuje, že priebeh napadnutého konania, ktoré ku dňu doručenia ústavnej sťažnosti trvalo 21 mesiacov a toho času je stále prerušené (konanie sp. zn. 15C/149/2014 nie je dosiaľ právoplatne skončené, pozn.), nenasvedčuje tomu, že by v ňom dochádzalo k porušovaniu základného práva sťažovateľ'ov na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy či práva na prejednanie ich záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (m. m. III. ÚS 24/04, III. ÚS 67/04). S poukazom na uvedené ústavný súd ústavnú sťažnosť odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.

17. Ústavný súd v závere pripomína, že toto rozhodnutie nezakladá prekážku veci rozhodnutej podľa § 55 písm. a) zákona o ústavnom súde, a preto nebráni tomu, aby sťažovatelia v tejto veci v prípade zotrvania na stanovisku, že postupom konajúcich súdov v nej dochádza k zbytočným prietahom, podali novú ústavnú sťažnosť.

18. Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti bolo bez právneho významu, aby ústavný súd rozhodoval o ďalších návrhoch sťažovateľov uplatnených v ústavnej sťažnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 24. novembra 2022

Peter Straka
predseda senátu